

Коваль Н. О.,

к. ю. н., доцент кафедри
морського та митного права
Національного університету
“Одеська юридична академія”
(м. Одеса, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0524-1335>

УДК 342.9:339.543

ФОРМИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТА ПОРЯДОК ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття присвячена висвітленню питань щодо форм митного декларування та порядку їх застосування при переміщенні товарів через митний кордон України. Встановлено, що при декларуванні товарів, які переміщуються через митний кордон України, можуть застосовуватися три види форм митного декларування – усна, письмова або шляхом вчинення дій. Найбільш поширеною на практиці є письмова форма декларування, яка може здійснюватися як на паперовому носії, так і в електронному вигляді.

Ключові слова: митне декларування, усна форма декларування, письмова форма декларування, електронне декларування, електронний цифровий підпис.

Natalia Koval. The Forms of Customs Declaration and Procedure for Their Application. – Article.

The article is devoted to the issues of customs declaration forms and the order of their application when moving goods across the customs border of Ukraine. It has been established that when declaring goods moving across the customs border of Ukraine, three types of forms of customs declaration can be applied – oral, written or by action. The most common practice is the written form of declaration, which can be done both on paper and in electronic form.

Key words: a customs declaration, an oral declaration form, a written declaration form, an electronic declaration, an electronic digital signature.

Коваль Н. А. Формы таможенного декларирования и порядок их применения. – Статья.

Статья посвящена освещению вопросов о формах таможенного декларирования и порядка их применения при перемещении товаров через таможенную границу Украины. Установлено, что при декларировании товаров, пере-

мещаемых через таможенную границу Украины, могут применяться три вида форм таможенного декларирования – устная, письменная или путем совершения действий. Наиболее распространенной на практике является письменная форма декларирования, которая может осуществляться как на бумажном носителе, так в электронном виде.

Ключевые слова: таможенное декларирование, устная форма декларирования, письменная форма декларирования, электронное декларирование, электронная цифровая подпись.

Зважаючи на євроінтеграційні орієнтири розвитку нашої держави, пріоритетним напрямком її діяльності виступає приведення митного законодавства України у відповідність до європейських стандартів, гармонізація та спрощення митних процедур, одним з різновидів яких виступають процедури митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України. Саме митне регулювання є одним із найвагоміших заходів державного впливу на зовнішньоекономічну діяльність, і від стану розвитку та ефективності дії законодавства в цій сфері значною мірою залежить якість та результативність такої діяльності в цілому, а в остаточному підсумку – забезпечується сталий економічний розвиток держави і добробут її населення.

Одним з найважливіших та найскладніших етапів здійснення зовнішньоекономічних операцій є процедура митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, в якій основна роль належить декларуванню, яке виконує функцію забезпечення митного оформлення. Без здійснення декларування, в результаті якого митному органу повідомляються відомості про товари, транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, мету, режим такого переміщення тощо, неможливим є закріплення результатів митного контролю, тобто здійснення необхідних митних процедур. При цьому, норми законодавства, якими врегульовано цей важливий правовий інститут є досить складними та специфічними, що суттєво заважає їх сприйняттю та реалізації.

Сучасні наукові дослідження митного декларування представлені працями О. П. Гребельника, С. В. Ківалова, Б. А. Кормича, І. В. Міщенко, В. П. Науменко, П. В. Пашка, В. В. Прокопенка, К. К. Сандровського та інших. При цьому, автори у своїх розробках здебільшого висвітлюють питання, що виникають у процесі

здійснення декларування із зосередженням основної уваги на загальних питаннях митного оформлення або навпаки – лише на окремих його аспектах. Проблематика же правового інституту декларування в цілому розкривається в їх роботах лише в загальних рисах. Таким чином, дослідження інституту (або, як вважають деякі дослідники, субінституту) декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України, та, зокрема, форм митного декларування наразі є важливими та актуальними, такими, що потребують детального аналізу та подальших наукових розвідок. З урахуванням зазначеного, метою даної статті обрано аналіз форм митного декларування та порядок їх застосування при переміщенні товарів через митний кордон України відповідно до діючого законодавства, а також розробка пропозицій щодо його удосконалення з урахуванням міжнародних та регіональних (європейських) стандартів митної справи.

Необхідно пригадати, що деклараційний адміністративно-правовий інститут являє собою спільність норм адміністративного права, що регламентують відносини в суспільстві, сформовані з приводу нормативно встановленого повідомлення юридичними і фізичними особами, їх представниками, уповноважених органів державної влади про свої доходи (витрати), доходи (витрати) третіх осіб, про відповідність належних їм грошових коштів, речей, інших матеріальних об'єктів або вироблених ними товарів, робіт або послуг, що надаються, нормативно допустимим якісним та (або) кількісним показникам, з метою здійснення внутрішньогосподарського і державного контролю (нагляду) у визначених профільним адміністративним законодавством напрямках діяльності (Сизов, 2016, с. 270). Через множинність об'єктів та предметів деклараційних відносин дослідники виокремлюють декілька субінститутів адміністративно-правового декларування і одним з них визнається адміністративно-правовий субінститут митного декларування, який є певною мірою традиційним (Бондарь, 2013) або найбільш раннім з історичної точки зору правовим утворенням у системі адміністративно-правового декларування поряд з податковим декларуванням (Василенко, 2017, с. 147). Його дія отримує прояв через сукупність певних дій з використанням схвалених документів або за допомогою інших, визначених законодавством, форм.

У науковій літературі з митного права зазначається, що форма декларування представляє собою спосіб заявлення відомостей про товари

і транспортні засоби, їх митний режим та інші дані, необхідні для митних цілей, відповідно до встановлених вимог до порядку їхньої фіксації та передачі митному органу (Габричидзе, Чернявский, 2002, с. 283).

Форми митного декларування безпосередньо визначені в Митному кодексі України (далі – МКУ), відповідно до ч. 1 ст. 257 якого, декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Таким чином, формами митного декларування є усна, письмова та шляхом вчинення дій.

Усна форма декларування. Ця форма декларування застосовується, здебільшого, при переміщенні через митний кордон України товарів громадянами. Вона передбачає повідомлення власником-громадянином в усній формі при митному оформленні на вимогу посадової особи митного органу всіх необхідних даних, що стосуються кількісних, якісних та вартісних характеристик предметів, які переміщуються таким громадянином через митний кордон України.

Форма усного декларування застосовується лише при переміщенні громадянами через митний кордон України:

1) товарів (за винятком підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, та товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, *у разі, якщо особа, яка ввозить товари на митну територію України, в'їжджає в Україну не частіше одного разу протягом однієї доби* (ст. 374 МКУ);

2) товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро при вивезенні (пересиланні) їх громадянами за межі митної території України, *у разі якщо законом не встановлено вивізне мито та/або якщо відповідно до закону державними органами не видаються документи, необхідні для здійснення митного контролю*

та митного оформлення таких товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами (ст. 371 МКУ);

3) готівки на одну особу незалежно від віку в сумі, що не перевищує еквівалент 10000 євро як при ввезенні, так і при вивезенні (Постанова про затвердження інструкції про порядок переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України, 2008);

4) алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що ввозяться громадянами, які досягли 18-річного віку, на митну територію України в ручній поклажі або супроводжуваному багажі у таких кількостях із розрахунку на одну особу: 200 сигарет або 50 сигар чи 250 грамів тютюну, або ці вироби в наборі загальною вагою, що не перевищує 250 грамів; 5 літрів пива, 2 літри вина, 1 літр міцних (із вмістом спирту більш як 22%) алкогольних напоїв, у разі, якщо особа, яка ввозить їх на митну територію України, була відсутня в Україні менш ніж 24 години (ст. 376 МКУ);

5) харчові продукти для власного споживання на загальну суму, яка не перевищує еквівалент 200 євро на одну особу, в таких обсягах: в упаковці виробника, призначені для роздрібною торгівлі, – у кількості не більше ніж одна упаковка або загальною масою, яка не перевищує 2 кілограмів, кожного найменування на одну особу; без упаковки – у кількості, що не перевищує 2 кілограмів кожного найменування на одну особу; без упаковки – неподільного продукту, готового до безпосереднього вживання, у кількості не більше ніж по одному найменуванню на одну особу. Під час ввезення громадянами на митну територію України зазначених харчових продуктів здійснюється їх декларування (шляхом вчинення дій, усно або письмово за бажанням власника таких продуктів або на вимогу посадової особи митниці) (Постанова про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання, 2012);

6) особисті речі, у разі, якщо посадова особа митних органів не буде вимагати письмово їх задекларувати (ч. 1 ст. 369 МКУ).

Письмова форма декларування застосовується в більшості випадків митного оформлення товарів. Декларування в такій формі проводиться за допомогою спеціального документу – митної декларації – “заяви встановленої форми, в якій особою зазначається митна процедура, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення

через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури” (п. 20 ст. 4 МКУ).

У деяких випадках декларування товарів здійснюється шляхом подання до митного органу письмової заяви, складеної в довільній формі, із вказівкою відомостей про особу, що переміщує товари, декларанта, про товари, включаючи їх найменування, опис за УКТ ЗЕД, кількість і вартість, а також про їх митний режим. У такий спосіб декларуються товари, вартістю менше визначеної законодавством для обов’язкового заповнення митної декларації, щодо яких не стягуються мито і податки та не застосовуються заходи економічної політики.

Залежно від багатьох чинників (наприклад, суб’єкта, який переміщує товари та інші предмети через митний кордон, вартості таких товарів, характеру переміщення тощо) застосовуються різноманітні форми та види митних декларацій. Товари декларуються шляхом подання митному органу:

- митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа; або
- митної декларації М-16; або
- письмової заяви за формою згідно з додатком 1; або
- митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов’язаних з провадженням підприємницької діяльності; або
- іншого документа, що відповідно до законодавства може використовуватись замість митної декларації.

Чинним законодавством встановлюються також такі види митних декларацій: митна декларація, заповнена у звичайному порядку; попередня митна декларація; тимчасова, періодична та додаткова митні декларації.

Митна декларація на бланку єдиного адміністративного документа для декларування товарів (крім тих, що пересилаються через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях), що переміщуються через митний кордон України декларантами (крім громадян), заповнюється на: товари, митна вартість яких перевищує суму, еквівалентну 150 євро; товари, які підлягають державному експортному контролю та переміщення яких через митний кордон України згідно із законодавством потребує надання відповідного дозволу чи висновку; товари, які ввозяться на митну територію України

і підлягають державній реєстрації відповідно до законодавства; товари, які поміщуються в митні режими митного складу, вільної митної зони, безмитної торгівлі, переробки на митній території України, переробки за межами митної території України та після перебування у таких митних режимах поміщуються в інші митні режими (Постанова про питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій, 2012).

Митна декларація на бланку єдиного адміністративного документа подається разом з її електронною копією. Інформація, внесена декларантом до електронної копії митної декларації, повинна відповідати інформації, внесеній декларантом до оригіналу на паперовому носії, за винятком тієї інформації, яка в установленому порядку вноситься лише до електронної копії.

Товари, що переміщуються громадянами через митний кордон України в ручній поклажі, супроводжуваному й несупроводжуваному багажі, вантажному відправленні та підлягають письмовому декларуванню в порядку, передбаченому для громадян, зазначаються в митній декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних зі здійсненням підприємницької діяльності (Наказ про затвердження порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності, 2012).

Під час письмового декларування до митної декларації будь-якої форми повинні вноситись відомості про відправника й одержувача товару, країну контракту (країну, у якій зареєстрована фірма-партнер), країну походження товару (для імпортера) чи країну призначення (для експортера), про умови постачання, про валюту контракту, транспорт, на якому повинен бути доставлений товар, про митницю, на якій він має пройти оформлення, квоту, митну вартість товару і підстави стягнення мита і зборів та ін.

Митна декларація приймається митним органом, якщо встановлено, що в ній містяться всі необхідні відомості і до неї додано всі необхідні документи. Дата і час прийняття митної декларації фіксуються посадовою особою митного органу, яка її прийняла, проставленням відміток на бланку митної декларації та відповідним записом у документах митного органу.

З моменту прийняття митної декларації вона є документом, що засвідчує факти, які мають юридичне значення. Митний орган не має права відмовити в прийнятті митної декларації, якщо декларантом виконано всі умови, встановлені МК України. Відмова митного органу в прийнятті митної декларації повинна бути вмотивованою, а про причини відмови має бути письмово повідомлено декларанту.

Таким чином, письмова форма декларування застосовується при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, а також громадянами у випадках, передбачених законодавством.

Останнім часом значно актуалізуються питання використання **електронної форми декларування**, що здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках. Митна декларація та інші документи, подання яких митним органам передбачено МКУ, оформлені на паперовому носії та у вигляді електронних документів, мають однакову юридичну силу.

У системі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, створюється акредитований центр сертифікації ключів, який безоплатно надає територіальним органам зазначеного центрального органу виконавчої влади на регіональному, місцевому рівнях та підприємствам усі необхідні послуги електронного цифрового підпису. Формат митних декларацій, що подаються як електронні документи, базується на міжнародних стандартах електронного обміну даними (ч. 4 ст. 257 МКУ).

Сьогодні інформаційні технології продовжують охоплювати все нові сфери підприємницької діяльності, електронним стає і митне оформлення товарів. Роль інформаційних технологій в митній справі відображена в Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, яка передбачає максимальне практичне використання інформаційних технологій у якості одного з принципів митного оформлення, реалізація якого повинна сприяти спрощенню і гармонізації митних процедур, а також встановлює стандартне правило використання інформаційних технологій і засобів електронних комунікацій для вдосконалення митного контролю (Бурова, 2007, с. 111-112). Електронна форма декларування давно не вважається новим явищем у практиці переміщення через митні кордони, вона

широко використовується у світі, є набагато зручнішою та пришвидшує митні процедури. Перевагами оформлення митних декларацій в електронній формі є значне скорочення витрат часу на проведення митного оформлення, усунення суб'єктивного фактору при його здійсненні та загальне спрощення процедури оформлення товарів і транспортних засобів в митному відношенні. Декларування товарів з поданням митному органу електронної митної декларації доступне усім підприємствам, що перебувають на обліку у митних органах та посадові особи яких мають засоби електронного цифрового підпису.

В Митному кодексі Європейського Співтовариства також передбачено подання декларації в електронному вигляді. Зокрема в ст. 61 МК ЄС зазначено, що “митна декларація повинна подаватись: (А) у письмовій формі; або (В) з використанням спеціальної технології обробки даних, якщо це передбачено положеннями законодавства, встановленими відповідно до процедури комітету або якщо на це особу було уповноважено митними органами”.

При цьому в Україні досі, відповідно до діючого МК, така форма декларування визнається різновидом письмової форми, але процедури їх застосування є різними, що ставить на порядок денний необхідність додання до існуючих форм декларування також й електронної, у якості самостійної форми декларування, що визнано на міжнародному та регіональному (європейському) рівні.

Декларування шляхом вчинення дій. Цій формі декларування чинне митне законодавство приділяє найменше уваги. Прикладом її застосування є обрання одного з коридорів (“зеленого” – зі спрощеним порядком митного контролю та митного оформлення чи “червоного”, – де митні процедури здійснюються у повному обсязі) в двоканальній системі митного контролю при переміщенні авіаційним транспортом (Наказ про затвердження правил застосування спрощеного порядку здійснення митного контролю предметів, що переміщуються громадянами, які прямують авіаційним транспортом 2006).

“Зелений коридор” – визначена на території аеропорту смуга руху, де митний контроль та митне оформлення здійснюються за спрощеним порядком для громадян, які переміщують через митний кордон України товари, які не підлягають обов'язковому письмовому декларуванню або обкладенню митними та іншими платежами та зборами і на переміщення яких через митний кордон України не встановлено заборон чи обмежень.

“Червоний коридор” – визначена на території аеропорту смуга руху, на якій митний контроль та митне оформлення здійснюються в установленому чинним законодавством порядку для громадян, які переміщують через митний кордон України товари, що підлягають обов’язковому декларуванню (у т. ч. підлягають обкладенню митними та іншими платежами та зборами і на переміщення яких через митний кордон України встановлено заборони чи обмеження).

Обрання “зеленого” чи “червоного” коридору є одним зі способів вираження волі особи, з якого чітко зрозуміло її наміри (бажання) здійснити дію (правочин) на попередньо відомих умовах, тобто особа вчиняє конклюдентні дії (Прокопенко, 2002, с. 12), якими заявляє співробітникам митниці про відсутність у неї товарів, що підлягають контролю митних органів (за умов обрання “зеленого” коридору).

Таким чином, декларування, як процедура заявлення митному органу точних відомостей про товари і транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, їх митний режим, мету такого переміщення тощо, може здійснюватися в декількох формах: усній, письмовій та шляхом вчинення певних дій, за допомогою яких до відома митних органів доводяться конкретні відомості (наприклад, про відсутність у громадянина предметів, що підлягають обов’язковому письмовому декларуванню, при використанні ним “зеленого коридору”).

Практика свідчить, що найпоширенішою формою декларування є письмова, вона забезпечується поданням митним органам спеціального документу – митної декларації. Для останньої діючим законодавством передбачено різні форми та види, що часом заважає точно визначитись, яка саме з них підлягає застосуванню, особливо громадянам при переміщенні товарів через митний кордон України без провадження підприємницької діяльності. Застосування електронної форми декларування передбачається чинним МКУ, але лише в якості різновиду її письмової форми, при цьому процедура їх застосування є різною, що дає підстави для пропонування внесення змін до МКУ шляхом додання до існуючих форм декларування електронної, обов’язково як самостійної, четвертої форми декларування.

ЛІТЕРАТУРА

Бондарь, Е.О. (2013). К вопросу о становлении таможенного права в Российской Федерации. *Правовая идея*, 1, 3.

- Бурова, Е.Г. (2007). Внедрение и применение формы электронного декларирования экспортных операций в таможенных органах. *УЧЕТ И СТАТИСТИКА*, 8, 111-116.
- Василенко, Г.Н. (2017). Административно-правовой субинститут таможенного декларирования. *Вестник экономической безопасности*, 3, 146-150.
- Габричидзе, Б.Н., Чернявский, А.Г. (2002). *Курс таможенного права Российской Федерации*. М., ДИС.
- Митний кодекс України 2012* (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 44-48, 552.
- Наказ про затвердження порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності 2012* (Міністерство фінансів України). *Офіційний вісник України*, 52, 2106
- Наказ про затвердження правил застосування спрощеного порядку здійснення митного контролю предметів, що переміщуються громадянами, які прямують авіаційним транспортом 2006* (Державна митна служба України). *Офіційний вісник України*, 9, 579.
- Постанова про затвердження інструкції про порядок переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України 2008* (правління Національного банку України). *Офіційний вісник України*, 43, 1430.
- Постанова про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання 2012* (Кабінет Міністрів України) *Офіційний вісник України*, 40, 1529.
- Постанова про питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій 2012* (Кабінет Міністрів України). *Офіційний вісник України*, 40, 1545.
- Прокопенко, В.В. (2002). Организация таможенного контроля в аэропорту. *Митна справа*, 3, 3-13.
- Сизов, И.Ю., Василенко, Г.Н. (2016). Декларирование как часть позитивно-юрисдикционной административно-процессуальной школы. *Административное и муниципальное право*, 3, 270-272.
- International convention on the simplification and harmonization of customs procedures 1973* (World Customs Organization). *Official website of the World Customs Organization*. <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/conventions/kyoto-convention/kyoto-convention/body_gen-annex-and-specific-annexes.pdf?la=en>
- Regulation establishing the Community Customs Code 1992* (The Council of the European Communities). *EUR-Lex*. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992R2913&from=EN>>

REFERENCES

- Bondar, E.O. (2013). К вопросу о становлении таможенного права в Российской Федерации [On the issue of the formation of the customs law in the Russian Federation]. *Pravovaia ydeia* [Legal idea], no. 1, 3. [in Russian].

Burova, E.G. (2007). Vnedrenie i primenenie formy jelektronnogo deklarirovaniya jeksportnyh operacij v tamozhennyh organah [Introduction and application of the form of electronic declaration of export operations in customs authorities]. *UCHET I STATISTIKA* [ACCOUNTING AND STATISTICS], no. 8, 111-116. [in Russian].

Gabrlichidze, B.N., Chernjavskij, A.G. (2002). *Kurs tamozhennogo prava Rossijskoj Federacii* [Course of customs law of the Russian Federation]. M., DIS. [in Russian].

International convention on the simplification and harmonization of customs procedures 1973 (World Customs Organization). *Official website of the World Customs Organization*. Retrieved from http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/conventions/kyoto-convention/revised-kyoto-convention/body_gen-annex-and-specific-annexes.pdf?la=en [in English].

Mytnyi kodeks Ukrainy 2012 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Customs Code of Ukraine 2012 (Verkhovna Rada of Ukraine)] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 44-48, 552. [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia poriadku zapovnennia mytnoi deklaratsii dlia pysmovohto deklaruvannia tovariv, shcho peremishchuiutsia cherez mytnyi kordon Ukrainy hromadianamy dlia osobystykh, simeinykh ta inshykh potreb, ne pov'iazanykh z provadzhenniam pidpriemnytskoi diialnosti 2012 (Ministerstvo finansiv Ukrainy). [Order on approval of the procedure for completing the customs declaration for the declaration of goods transported through the customs border of Ukraine by citizens for personal, family and other needs not related to the conduct of business activity 2012 (Ministry of Finance of Ukraine)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 52, 2106. [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia pravyl zastosuvannia sproshchenoho poriadku zdiisnennia mytnoho kontroliu predmetiv, shcho peremishchuiutsia hromadianamy, yaki priamuiut aviatsiynym transportom 2006 (Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy). [Order on approval of the Rules for the Application of the Simplified Procedure for the Customs Control of Items Moved by Citizens Who Travel by Air (2006) (State Customs Service of Ukraine)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 9, 579 [in Ukrainian].

Postanova pro zatverdzhennia instruksii pro poriadok peremishchennia hotivky i bankivskykh metaliv cherez mytnyi kordon Ukrainy 2008 (pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy). [Regulation on approval of the instruction on the procedure for the transfer of cash and bank metals through the customs border of Ukraine 2008 (the Board of the National Bank of Ukraine)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 43, 1430. [in Ukrainian].

Postanova pro obsiahy ta poriadok vvezennia hromadianamy na mytnu terytoriiu Ukrainy kharchovykh produktiv dlia vlasnoho spozhyvannia 2012 (Kabinet Ministriv Ukrainy). [Regulation on volumes and the procedure for the import of food products for consumption by citizens to the customs territory of Ukraine in 2012 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 40, 1529. [in Ukrainian].

Postanova pro pytannia, pov'iazani iz zastosuvanniam mytynykh deklaratsii 2012 (Kabinet Ministriv Ukrainy). [Regulation on issues related to the application

of customs declarations 2012 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 40, 1545. [in Ukrainian].

Prokopenko, V.V. (2002). Organizacija tamozhennogo kontrolja v ajeroportu [Organization of customs control at the airport]. *Mytna sprava* [Customs business], no. 3, 3-13. [in Russian].

Regulation establishing the Community Customs Code 1992 (The Council of the European Communities). *EUR-Lex*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992R2913&from=EN> [in English].

Sizov, I.Ju., Vasilenko, G.N. (2016). Deklarirovanie kak chast' pozitivno-jurisdikcionnoj administrativno-processual'noj shkoly [Declaration as part of a positive-jurisdictional administrative-procedural school]. *Administrativnoe i municipal'noe pravo* [Administrative and municipal law], no. 3, 270-272. [in Russian].

Vasilenko, G.N. (2017). Administrativno-pravovoj subinstitut tamozhennogo deklarirovanija [Administrative-legal sub-institution of customs declaration]. *Vestnik jekonomicheskoy bezopasnosti* [Bulletin of Economic Security], no. 3, 146-150. [in Russian].

